

Investment Activity in Ukraine, Law of Ukraine of March 20, №132-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-20#Text> (Accessed 18 March 2021) (in Ukr.).

3. *Regulations on the National Investment Council*, Decree of the President of Ukraine of 29.08.2016 № 365/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365/2016> (Accessed 18 March 2021) (in Ukr.).

4. Foreign direct investment in Ukraine. State Statistics Service of Ukraine. URL: <http://www.insiders.com.ua/spravochnik/inostrannye-investitsii> (Accessed 18 March 2021) (in Ukr.).

5. Salzer, M., Ivanyuta, D. Coronavirus and foreign investors: in search of a balance between quarantine restrictions and investment protection. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/insh/koronavirus-ta-inozemni-investori-v-poshukah-balansu-mizh-karantinnimi-obmezhenyami-ta-zahistom-inv.html> (Accessed 18 March 2021) (in Ukr.).

6. *Information on cooperation with investors in the framework of National projects*. State Agency for Investment and Management of National Projects. URL: <http://www.ukrproject.gov.ua/page/nazva-rozdilu-z-dokumentami> (Accessed 18 March 2021) (in Ukr.).

7. *Capital investments in Ukraine* (2018). State Statistics Service of Ukraine. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018> (Accessed 18 March 2021) (in Ukr.).

8. Receipt and development of investments in special (free) economic zones and in the territories of priority development of Ukraine (2017). *Statystychnyi biuleten [Statistical bulletin]*. Kyiv, State Statistics Service of Ukraine, 51 p. (in Ukr.).

УДК 338.48-6+338.486.4

JEL Classification: Z31, Z32

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2020-4.80.03>

Г.В. Долга, к.е.н., доцент,

<https://orcid.org/0000-0003-2926-8505>

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

СОЦІАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ЯК СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація

Актуальність. Постановка проблеми. Відпочинок та дозвілля є важливими чинниками в житті людей, але й вони можуть бути недоступними та обмеженими для деяких соціальних категорій. Тому, на нашу думку, вирішення питання недоступності та організації відпочинку людей з обмеженими можливостями повинно стати елементом соціальної політики держави. Це обумовлено однією з найважливіших її функцій –

соціальною, де центром забезпечення є людина, її життя та здоров'я. Тому соціальний туризм повинен стати одним з ефективних елементів туристичної діяльності. Він має бути доступним для суспільства і створювати можливість відновлення людського ресурсу для різних категорій людей, особливо, зокрема, з обмеженими можливостями. У цьому й полягає актуальність нашого дослідження.

Мета дослідження. Метою статті є розкриття сутності соціального туризму як складової туристичної діяльності держави. **Методологія.** Для визначення сутності поняття «соціальний туризм» було здійснено аналіз підходів до його трактування. Після синтезу отриманих даних сформульовано власне трактування. Щоб виділити, які стратегічні цілі соціальної політики може вирішити туризм, також застосовувався метод дедукції. Системний аналіз використовувався для наукового огляду зарубіжного досвіду для врахування соціального туризму при формуванні соціальної політики, визначення ступеня готовності України до запровадження соціального туризму. Використовуючи метод порівняння, було визначено недоліки розвитку соціального туризму в Україні та можливості його застосування у національній сфері туризму.

Результати. У статті визначено суть, функції, соціальні складові соціального туризму, а також виділено стратегічні цілі соціальної політики, які він може вирішити. Здійснено аналіз іноземного досвіду формування соціальної політики, визначено ступінь готовності України до запровадження соціального туризму. **Практичне значення.** Отримані результати засвідчують, що соціальний туризм може бути включений у перелік соціальних послуг, а закордонний досвід використання відпускних чеків може застосовуватись приватними підприємствами з метою оздоровлення та відновлення працівників.

Перспективи подальших досліджень. Вивчення проблем фінансово-економічного характеру, а саме, виділення дотацій з державного бюджету з метою розвитку соціального туризму та створення умов його доступності для незабезпечених верств населення.

Ключові слова: туризм, соціальний туризм, державна соціальна політика, соціальні функції, соціальні програми, відпускні чеки.

Кількість джерел: 10.

Halyna Dolha, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
<https://orcid.org/0000-0003-2926-8505>
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE, Chernivtsi

SOCIAL TOURISM AS A COMPONENT OF TOURIST ACTIVITY

Summary

The essence, functions and social components of tourism are defined in the article. The strategic goals of the state social policy, which can be solved by social tourism, are determined .

The analysis of foreign experience taking into account social tourism in the formation of social policy, determining the degree of readiness of Ukraine to introduce social tourism is carried out.

The relevance of this article is that recreation and leisure are important factors in the lives of most people, but may be inaccessible and limited to certain categories of people. Therefore, in our opinion, the decision on the issue of inaccessibility and organization of recreation should be partially taken over by the state. This is due to one of its most important functions, namely social, where the center of security is the person, his life and health. Since most of the functions of the state can be realized through politics, we believe that social tourism can become one of the effective elements of social policy. For tourism to become social, it must be accessible to society and create the opportunity to restore human resources for different categories of people, especially those with disabilities.

The article is to reveal the essence of social tourism, to identify the main social components that can become an element of social policy of the state.

The proposed results indicate that social tourism can be included in the list of social services, and foreign experience in the use of holiday checks can be used by private enterprises to restore the workforce and improve the health of the team.

Prospects for further research requires issues of financial and economic nature, filling the state budget for the allocation of subsidies for the development of social tourism and creating conditions for its accessibility for the poor.

Keywords: tourism, social tourism, state social policy, social functions, social programs, holiday checks.

Number of sources – 10.

Постановка проблеми. Відпочинок та дозвілля є важливими чинниками в житті людей, але й вони можуть бути недоступними та обмеженими для деяких соціальних категорій через відсутність фінансів, пріоритетність у витратах, нестачі вільного часу та фізіологічні обмеження. Тому, на нашу думку, у вирішення проблеми організації відпочинку та відновлення людського ресурсу повинна втрутитись держава. Це обумовлено однією з найважливіших її функцій, а саме соціальною, де центром забезпечення є людина, її життя та здоров'я. А тому туризм може стати одним з ефективних елементів соціальної політики держави у сфері організації відпочинку та дозвілля людей з обмеженим фінансовим забезпеченням та фізичними вадами. Окрім того, що такий відпочинок має бути доступним для суспільства, він повинен включати елементи соціального туризму, який надає можливості

відновлення для різних категорій людей, особливо людей з інвалідністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Н. В. Дунай [1] розглядав соціальний туризм як чинник духовної інтеграції людства, що дозволило визначити соціальний вплив туризму. М. М. Зайцева [2], І. В. Лебедева [3] вивчали соціальний аспект туристичної діяльності й виділили соціальне значення туризму. О. В. Смагло [5] виділяв елементи соціальної політики та окреслив місце соціального туризму. О. В. Кришень [7] описував сучасні тенденції формування, реалізації та розвитку регіональної соціальної політики в Україні, визначивши потребу у запровадженні елементів соціального туризму. Л. В. Кнодель [10], характеризуючи туризм і туристичну освіту в Угорській Республіці, визначив види соціального туризму, які є перспективними для країн, що активно займаються вирішенням соціальних проблем, та можуть бути враховані при формуванні програми державної соціальної політики.

Формулювання цілей статті. Метою статті є розкриття сутності соціального туризму як складової туристичної діяльності держави. Виходячи з мети, окреслені наступні завдання:

- визначення сутності, функцій та соціальної складової туризму;
- виділення стратегічних цілей соціальної політики держави, які може вирішити соціальний туризм;
- аналіз зарубіжного досвіду врахування соціального туризму при формуванні соціальної політики, визначення ступеня готовності України до запровадження соціального туризму.

Виклад основного матеріалу. Н. В. Дунай зазначає, що туризм – глибоке соціальне явище у житті світового співтовариства, засноване на гуманістичних цілях і принципах. Він став фактором соціальної рівноваги, взаєморозуміння між народами та розвитку особистості. Туризм має величезний культурний і духовний зміст. Саме соціальний туризм став засобом пізнання та ознайомлення з досягненнями людського розуму, відкрив доступ до історичних і

культурних цінностей народів. Духовний зміст туризму переважає над сегментами економічного та матеріального і впливає на цілковитий гармонійний розвиток особистості [1]. Тому все важливішого значення набуває потреба розширення можливостей застосування елементів туризму у процесі формування соціальної політики держави. Адже функції туризму та соціальної політики держави тісно переплітаються, утворюючи механізм, який здатний позитивно впливати на суспільство.

М. М. Зайцева основними функціями туризму вважає соціальну, економічну, рекреаційну, гедоністичну, пізнавальну, світоглядну й аксіологічну. При цьому різні види туризму реалізують іноді одночасно декілька функцій. З урахуванням цієї різноманітності, сфера туризму має всі необхідні можливості для реалізації потреб особистості в дозвіллі, ступінь задоволення яких виражається в соціокультурній ефективності туризму як галузі життєдіяльності особистості [2, с. 25]. На нашу думку, в умовах напруженого соціально-економічного становища, яке посилюється через пандемію, вагомішою стає соціальна функція, яка може реалізуватись за допомогою соціального туризму, покращуючи соціальну сферу, знижуючи соціальну напруженість у державі.

У низці документів ООН, ЮНВТО та інших міжнародних організацій неодноразово підкреслювалося, що туризм є ефективним фактором розвитку як економіки, так і соціальної сфери країни. Соціальна складова туризму – це багатоаспектне явище, що має подвійну природу. З одного боку, це соціальні ресурси, засоби здійснення туристичної діяльності, з іншого – соціальні результати, що роблять потужний зворотній вплив на соціально-економічний розвиток суспільства [3]. Це підкреслює той факт, що туризм повинен стати одним з елементів соціальної політики держави через соціальні програми, пропозиції, стратегії.

З урахуванням цілей на 2020–2022 роки, визначених Міністерством соціальної політики, які може вирішити туризм, це:

- створення сприятливого середовища для людей з інвалідністю;
- забезпечення захисту прав дітей та підтримка сімей з дітьми;
- соціальна підтримка сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах та інших категорій населення;
- створення умов для забезпечення достойної старості громадян похилого віку [4] та інші.

На нашу думку, туризм може забезпечити такі цілі шляхом:

- формування та розбудови туристичних об'єктів відпочинку для людей з інвалідністю на основі державно-приватного партнерства;
- виділення соціальних дотацій на відпочинок та підтримку сімей з дітьми, надання їм психологічної підтримки;
- надання путівок сім'ям, що опинилися у складних життєвих обставинах, та іншим категоріям населення (однак доцільність таких послуг повинна визначатись ступенем складності умов проживання, враховуючи першочергові потреби для нужденних сімей);
- створення або адаптація туристичних об'єктів до потреб громадян похилого віку.
- контроль цільового призначення відпускних.

Ці елементи повинна враховувати соціальна політика держави, яка турбується про стан та здоров'я своїх громадян. Підтверджує цю тезу О. В. Смагло, зазначаючи, що соціальна політика – комплекс соціально-економічних заходів держави, місцевих органів влади, підприємств, організацій, спрямованих на захист населення від безробіття, підвищення цін, знецінення трудових заощаджень. Її мета – забезпечити гідний рівень життя, який виражається у певній кількості та якості споживчих благ і послуг, починаючи з «первинних», що задовольняють потреби працівників у продуктах харчування, одязі, засобах пересування, підтримці здоров'я, і закінчуючи найскладнішими потребами, пов'язаними із задоволенням духовних, моральних, естетичних запитів [5, с. 71]. А туризм, як відомо, здатний задовільнити духовні потреби

(відвідування храмів, церков, культурних місць), моральні (ознайомлення людей із традиціями та життям інших культур), естетичні запити (огляд галерей, музеїв) та інше. Соціальний туризм повинен задовольнити вимоги людей з різними проблемами, соціальним становищем та вимогами.

Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» [6], більшість з них спрямовані на соціальне обслуговування – мінімізацію для особи/сім'ї негативних наслідків складних життєвих обставин, підтримку їхньої життєдіяльності, соціального статусу та включення у громаду тощо. Базовими є такі соціальні послуги: соціальна адаптація; соціальна профілактика; фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату (пересуваються на колісних кріслах) та зору. Підставою для розгляду питання надання соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів є подання до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчого органу міської ради міст обласного значення, ради об'єднаної територіальної громади за місцем проживання/перебування особи. Отже, соціальний туризм може частково вирішити проблеми подолання наслідків складних життєвих обставин сімей, відновлення психологічного, фізичного та морального здоров'я; соціального статусу людей, соціальної адаптації, включення у громаду та ін. Людям, які отримали психологічні травми, він може стати соціальною профілактикою та відновленням довіри, абстрагуванням від складної життєвої ситуації. Соціальний туризм повинен включати фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають фізичні обмеження і пересуваються на колісних кріслах, та осіб з порушенням зору. В більшості країн вже давно звернули увагу на те, що соціальна політика має спрямовуватись і на оздоровлення молоді, яка є рушієм економічного розвитку, тому постіндустріальні країни особливу увагу приділяють відновленню людського ресурсу.

Такий перехід країн Єврозони від постіндустріальної до інтелектуальної економіки з високою часткою послуг та високотехнологічних видів виробництва формує новий фокус орієнтації регіональної соціальної політики, виділяючи молодь як суб'єкт особливої уваги органів місцевої влади [7, с. 56-57]. Тому на багатьох підприємствах запровадили систему відпускних чеків, яка є вигідною для усіх її учасників.

Фізичні особи отримують можливість подорожувати, відвідувати екскурсійні та масові заходи, повноцінно відпочивати з найменшими витратами сімейних бюджетів. Оптові покупці чеків можуть ефективно впливати на кадрову політику своїх підприємств, отримують певні податкові пільги; постачальники туристичних послуг мають гарантії стабільного розвитку свого бізнесу. Спеціалізований орган, який випускає такі чеки, окрім можливості дієвого регулювання туристичної діяльності, отримує винагороду за договорами, укладеними з покупцями і постачальниками туристичних послуг [8, с. 99-100].

У Франції система чеків застосовується у великих приватних і державних компаніях. Працівник завчасно (за 4-12 місяців) вносить у касу певну суму коштів. Підприємство щомісяця додає до цієї суми 25% преміальних і на момент настання відпустки видає відпускні чеки на відповідну суму. Їх приймають туристичні підприємства і готелі, пансіонати, приватні садиби, музеї, театри, що є членами Національного агентства відпускних чеків. Така система дала можливість значно збільшити потік туристів і залучити в цю індустрію чималі кошти. Частина чеків через організації соціального забезпечення передається малозабезпеченим. Така система підтримується урядом Франції [9]. В Україні ж існує лише поняття «відпускні виплати», які не мають цільового призначення, а тому, замість відновлення свого ресурсного потенціалу та оздоровлення, українці використовують ці кошти на матеріальне забезпечення або заощаджують. Це стосується осіб із середнім доходом та нижче

середнього, які підпадають під категорію соціально незабезпечені. Тому держава при розробці соціальної політики повинна надавати можливість подорожі, відпочинку або оздоровлення людей, які працюють або знаходяться у стані пошуку роботи.

Україна дещо наблизилась до позитивного закордонного досвіду, адже, як зазначає Л. В. Кнодель, існує програма «Соціальний туризм», яка реалізується за такими напрямками: культурно-пізнавальний, лікувально-оздоровчий, віртуальний та православний туризм.

Культурно-пізнавальний туризм пов'язаний із задоволенням потреб людей у пізнанні звичаїв, побуту та інших складових культури окремих народів, країн, регіонів (екскурсії в краєзнавчі музеї, відвідування виставок народних ремесел, огляд пам'яток надає величезне емоційне задоволення). Отримуючи нові враження, людина задовольняє одну з найбільш сильних своїх потреб – пізнання. У пізнавальному туризмі громадяни похилого віку та люди з інвалідністю стикаються з тим, про що вони тільки читали або бачили по телебаченню. Ця зустріч з реальністю набагато більше запам'ятовується і впливає на уяву, ніж прочитані книги та переглянуті фільми. Нові враження дозволяють літнім громадянам та людям з інвалідністю заново осмислити свій життєвий шлях, побачити нові горизонти, отримати стимули для творчого самовираження.

Лікувально-оздоровчий туризм має кілька різновидів, які визначаються різницею природних засобів впливу на людський організм. Сюди належать поїздки на природу, лижні та піші прогулянки, скандинавська ходьба, відвідування басейну (плавання, аквааеробіка).

Віртуальний туризм – це віртуальне відвідування музеїв, картинних галерей, міст і країн з використанням можливостей інтернету. Основне його завдання – розширити кругозір людей літнього віку та людей з інвалідністю, показати їм можливості

роботи в інтернеті, познайомити з культурою інших міст і країн, підвищити їхню зацікавленість до історії рідного краю.

Релігійний туризм – це подорож до святинь. «Неможливо заборонити людям відвідувати православні храми і монастирі, якщо вони не відносять себе до глибоко віруючої групи населення, особливо, якщо це люди з обмеженими можливостями здоров'я та громадяни пенсійного віку» [10, с.44]. Цей перелік може доповнюватись, враховуючи економічний та соціальний стан держави, вивчаючи потреби соціальних верств населення та враховуючи бюджет країни.

Отже, щоб туризм став елементом соціальної політики держави, у стратегії сталого розвитку країни питання функціонування туристичної сфери варто розглядати у контексті завдань галузевих стратегій, політики і планів. Тобто, стратегія розвитку країни, області, міста, села передбачає забезпечення відповідного фонду для розвитку туризму із урахуванням соціального туризму. Тому для забезпечення позитивних соціальних наслідків місцевим органам управління треба проводити планування у сфері туризму з урахуванням соціальної справедливості шляхом забезпечення участі у туристичній діяльності вразливих соціальних груп.

Висновки. Отже, на нашу думку, туризм – це соціальне явище, засноване на гуманістичних засадах і принципах людського суспільства, де найвищою цінністю є життя людини, всі матеріальні та нематеріальні ресурси орієнтовані на те, щоб зробити це життя максимально комфортним та безпечним під час відпочинку. Тому вважаємо, що соціальний туризм може бути спрямований на відновлення людських ресурсів, та може стати однією із цілей соціальної політики держави.

Основними функціями соціального туризму є соціальна, економічна, рекреаційна, гедоністична, пізнавальна, світоглядна й аксіологічна. Соціальна складова туризму – це багатоаспектне явище, що має подвійну природу. З одного боку, це соціальні

ресурси, засоби здійснення туристичної діяльності, з іншого – це соціальні результати, що роблять потужний зворотний вплив на соціально-економічний розвиток суспільства. На мою думку, в умовах напруженого соціально-економічного становища, яке існує та посилюється за рахунок пандемії, щораз більшого значення набуває соціальна функція, яка може реалізуватись за допомогою соціального туризму, покращуючи соціальну сферу, знижуючи соціальну напруженість у державі. Оскільки Міністерством соціальної політики визначено стратегічні цілі на 2020–2022 роки, то соціальний туризм зможе посприяти вирішенню таких цілей: створення сприятливого середовища для людей з інвалідністю; забезпечення захисту прав дітей та підтримка сімей з дітьми; соціальна підтримка сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах, та інших категорій населення; створення умов для забезпечення гідної старості громадян похилого віку; формування та розбудова туристичних об'єктів відпочинку для людей з інвалідністю з державною підтримкою на основі державно-приватного партнерства; виділення соціальних дотацій на відпочинок та підтримку сімей з дітьми, надання їм психологічної підтримки; надання путівок сім'ям, що опинилися у складних життєвих обставинах, та інших категорій населення та ін. Вважаємо, що соціальний туризм може бути долучений до переліку соціальних послуг, його основними видами мають стати: культурно-пізнавальний туризм, лікувально-оздоровчий туризм, віртуальний туризм, православний туризм.

Для України буде позитивним зарубіжний досвід, який свідчить про орієнтацію регіональної соціальної політики на розвиток соціального туризму, виділяючи молодь як суб'єкт особливої уваги органів місцевої влади. Також досить поширеним є використання чеків, за рахунок яких працюючі люди повноцінно можуть відпочивати з найменшими витратами сімейних бюджетів.

Отже, враховуючи вище зазначені факти та досвід, можна

стверджувати, що туризм може стати одним з елементів соціальної політики держави. Але для цього слід при плануванні стратегії розвитку країни враховувати соціальну справедливість для задоволення потреб вразливих соціальних груп населення. Питання функціонування туристичної сфери слід розглядати у контексті завдань галузевих стратегій, політики і планів, а для забезпечення позитивних соціальних наслідків місцевим органам управління слід проводити планування у сфері туризму з урахуванням соціальної справедливості шляхом забезпечення участі у туристичній діяльності вразливих соціальних груп.

Подальшого вивчення вимагає питання фінансово-економічного характеру, зокрема, виділення дотацій з державного бюджету на розвиток соціального туризму та створення умов його доступності для малозабезпечених верств населення.

Список використаних джерел:

1. Дунай Н. В. Соціальний туризм як чинник духовної інтеграції людства. *Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права*. Філософські науки. 2015. Вип. 21. С. 198–208. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/> (дата звернення: 5.12.2020).
2. Зайцева М. М. Соціальний аспект туристичної діяльності. URL: <https://periodicals.karazin.ua/socioprostir/article/view/5324/4875> (дата звернення: 5.12.2020).
3. Лебедева І. В. Соціальне значення туризму. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/> (дата звернення: 5.12.2020).
4. Про затвердження Стратегічного плану діяльності Міністерства соціальної політики України на 2020 бюджетний рік і два бюджетні періоди, що настають за плановим (2021–2022 роки) : наказ Міністерства соціальної політики від 07.02.2020 № 97. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5641.html> (дата звернення: 5.12.2020).
5. Смагло О. В. Соціальна політика: реалії та перспективи. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 38–2. С. 70–73.
6. Про соціальні послуги : Закон України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2019. № 18. С. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>. (дата звернення: 5.12.2020).
7. Кришень О. В. Сучасні тенденції формування, реалізації та розвитку регіональної соціальної політики в Україні. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2020. Вип. 1(44). С. 52–58.
8. Соколова Н. А. Социальный туризм в системе социальной защиты населения. *Вестник Омского университета. Право*. 2007. № 3 (12). С. 99–106.
9. Відпускні чеки (Holiday cheque). Енциклопедичний словник-довідник з туризму. URL: https://leksika.com.ua/14800121/turizm/vidpuskni_cheki_holiday_cheque (дата звернення: 5.12.2020).

10. Кнодель Л. В. Туризм і туристська освіта в Угорській Республіці : монографія. Київ : ФОР Кандиба Т. П., 2019. 240 с.

References:

1. Dunay, N.V. (2015). Social tourism as a factor in the spiritual integration of mankind. *Naukovi zapysky Kyivskoho universytetu turyzmu, ekonomiky i prava. Seriya: filosof'ski nauky [Scientific notes of Kyiv University of Tourism, Economics and Law. Series: philosophical sciences]*, vol. 21, pp. 198–208. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/> (Accessed 05 December 2020) (in Ukr.).
2. Zaitseva, M.M. Social aspect of tourism. URL: <https://periodicals.karazin.ua/socioprostir/article/view/5324/4875> (Accessed 05 December 2020) (in Ukr.).
3. Lebedeva, I.V. The social significance of tourism. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/> (Accessed 05 December 2020) (in Ukr.).
4. About approval of the Strategic Action Plan of the Ministry of Social Policy of Ukraine for the 2020 budget year and two budget periods following the planned (2021–2022), *Order of the Ministry of Social Policy of 07.02.2020 № 97*. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5641.html>. (Accessed 05 December 2020) (in Ukr.).
5. Smaglo, O.V. (2019). Social policy: realities and prospects. *Prychornomors'ki ekonomichni studiyi [Black Sea Economic Studies]*, vol. 38–2, pp. 70–73 (in Ukr.).
6. Verkhovna Rada (VVR). About social services, *Law of Ukraine of 17.01.2019 № 18*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> (Accessed 05 December 2020) (in Ukr.).
7. Krushen, O.B. (2020). Current trends in the formation, implementation and development of regional social policy in Ukraine. *Derzhavne upravlinnya ta mistseve samovryaduvannya [Public Administration and Local Self-Government]*, vol. 1 (44), pp. 52–58 (in Ukr.).
8. Sokolova, N.A. (2007). Social tourism in the system of social protection of the population. *Vestnyk Omskoho unyversyteta. Seryya «Pravo» [Bulletin of Omsk University. Law series]*, vol. 3 (12), pp. 99–106 (in Ukr.).
9. Holiday checks. Encyclopedic dictionary-reference book on tourism. URL: https://leksika.com.ua/14800121/turizm/vidpuskni_cheki_holiday_cheque. (Accessed 05 December 2020) (in Ukr.).
10. Knodel, L.V. (2019). *Turyzm i turyst-s'ka osvita v Uhors'kiy Respublitsi* [Tourism and tourism education in the Republic of Hungary]. FOP Kandyba TP, Kyiv, 240 p. (in Ukr.).